

ਮਹੇਸ਼ ਗਰੋਵਰ ਜੇ.

ਗੁਲਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਡਾ. ਅਲਕਾ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ MISC। ਸੰ. 799/2004 ਦੇ ਐਮ

24 ਮਈ, 2006

ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881—ਐਸ.ਐਸ. 138—ਚੈਕਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ—ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਦਿਖਾਉਣ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ S.138 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੱਦ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਮਾੜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚੈੱਕ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਕਾ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਕਾ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 7 ਅਤੇ 9)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਦਲ ।

ਯੋਗੇਸ਼ ਗੋਇਲ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਮਹੇਸ਼ ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.

(1) ਇਹ 7 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ 16 ਜੁਲਾਈ, 2003 ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ

ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ (ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 406, 420 ਅਤੇ 120-ਬੀ

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸੂਚੀ P1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ 40 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 2 ਲੱਖ 5,000 ਹਰ ਮਹੀਨੇ। ਇਹ ਰਕਮ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 40 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਹੈ, ਨੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 2001 ਨੂੰ 766015 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਓਰੀਐਂਟਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਾਮਰਸ, ਮਿਲਰ ਗੰਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 303138 ਤੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੱਢੇ ਗਏ। ਖਾਤਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਕਾ ਆਇਰਨ 5 ਟੋਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਚੈੱਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਰਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“6. ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਦੀ ਉਕਤ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ 13 ਅਕਤੂਬਰ, 2001 ਦੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤ/ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਪੁਨੀਤ ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 406, 420 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਚੈੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(5) ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਗੋਇਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਚੈੱਕ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ।

(6) ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“138. ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਆਦਿ ਲਈ ਚੈੱਕ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ।—ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ

ਉਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕਰ ਦੇ ਕੋਲ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਚੈੱਕ। ਡਿਸਚਾਰਜ ਲਈ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਖਾਤੇ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਖੜੀ ਰਕਮ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਉਸ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਚੈੱਕ ਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ:-

- (a) ਚੈੱਕ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;
- (b) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ, ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ; ਅਤੇ
- (c) ਅਜਿਹੇ ਚੈੱਕ ਦਾ ਦਰਾਜ਼ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੇ ਨਿਯਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ :- ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਮਾੜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚੈੱਕ ਇੱਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਕਾ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਕਾ ਆਇਰਨ ਸਟੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(8) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਜਿੰਦਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਕਤ ਜੁਰਮ ਸਬੰਧੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਲਮ ਨੰ: 2 'ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਕਵਾ: *ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ* ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ | ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

(9) ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 138 ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਈ. ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਦੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝੇ ਜਿਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 7 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ